

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj VIII.

V Ljubljani 25. prosenca 1855.

List 4.

Z Bele reke v srednji Afriki.

Te dni je prišel iz Hartuma domú rokodelic France Bališ, ki je bil s poslednjo odpravo z g. Provikarjem na Beli reki, in je bil tam gori zbolel. Naznanil nam je marsiktere reči od tam gori, ktere častitim bravcam ne bodo brez mikavnosti, zlasti dokler bolj natanko popisovanje od samiga g. Provikarja ne pride.

Od popotvanja tje gori pripoveduje, s kolikim veseljem in častjo so zamurci g. Provikarja sprejemali. Povsodi so jih že poznali in se veselili k barki drenjali, zlasti pa na misionski staji v Gondokori. Silo ljudstva je naprot peršlo; otroci so se za roke sprejemali, pred barko skakali, ter kakor v kakim obhodu pred njo šli. Gospoda misionarja Oton Trabant in Jernej Možgan sta jim bila kakih 14 dni deleč naprot peršla. G. Trabant je bil bolan, in dalje proti Hartumu odpravljen, je bil na potu umrl. Za g. Možgana pa so precej tam, mende v deželi Kikov, naredili kočo ter novo misionsko stajo ustanovili, ki se imenuje „pri sv. Križu“. Pustili so mu živeža, nekaj služabnikov in eniga tolmača. V tem kraju je malo ljudi in malo hiš, ljudje so pohlevni in ne nosijo orožja. Le Šiluki in Bari so zlo oboroženi, sicer ne. Nazaj doli gredé so g. Možgana že v drugi koči našli, ker se je bil zavoljo prevelike vode mogel preseliti. Bil se je dobro ustanovil in je tudi že šest kráv imel. Gospod Martin Dovjak je bil že poprej v Gondokori umrl. G. Možgan se je bil mende enkrat v Gondokori z ljudmi sprel, ko so hotli misionske reči ropati in on ni pustil; bil je o ti priliki tudi ranjen. Zavoljo tega je morebiti mislil, de bo na drugi staji zamogel več dobriga storiti. Ljudje duro pride-lujejo, po nekterih krajih se pa le samo od rib žive; z nekakimi vilami ali špičastimi rogovilami po cele dni po vodi štokajo, de bi kako ribo nataknil, pa véasi se jim dolgo dolgo nič ne naleti.

Ko so prišli do Šilukov, so g. Provikar poslali kralju, ki več dni deleč od reke stanuje, lepo oblačilo v dar. Ta kralj je mende silo silo bogat z obilnim zlatam, ker mu morajo podložniki slonovih kosti nositi, de ž njimi kupčuje. Vesel g. Provikarjeviga daru jim pošlje iz hvaležnosti tolstiga vola, in naroči, ko nazaj pridejo, de jih bo ali on čakal, ali pa naj se Abuna Sulejman sami k njemu potrudijo.

Na misionskim stanovišu v Gondokori so bili skorej neprenehama vsi obsuti od ljudstva; po več sto jih je vsak dan prišlo in se v hišo gnjetlo. Tudi so jih pogosto nadlegovali za darila; marsikteri je tarnal: mager, mager! to je, lačen la-

čen! in gosp. Provikar so mu kak sklénast biser (igračo iz glaževne) dali, za kteriga si je berž tekel mirise kupit.

Tudi znani Mogà je s to prilike spet v svojo domačijo prišel k spreljubim svojcam, od kterih je tolikrat po poti s toliko sladkostjo govoril, in ravno tako tudi od svoje ljube dežele, od čudnih zver in obilnosti mleka, ki se tam gori znajde. Za misionsko stran je on svojo nalogo dobro rešil, de nič boljši ne. Že po poti je večkrat pravil, kako se bodo ljudje okrog njega zbirali, ko domú pride, in tako je tudi res bilo. Vse živo ljudstva ga je obsulo; Mogà pa jim je tako lepo, tako mično pripovedoval, kje de je bil, kaj de je vidil in skusil itd. itd., de so bili vsi vanj zamaknjeni, in vse to z nekako resnoto in postavnostjo, de so se g. Provikar sami močno čudili ter so ga od tistihmal se veliko rajši imeli, kakor poprej. Mislil bi bil kdo, kdo vé, kako lepo se bo Mogà napravil, ter se pred svojimi rojaki mogočno skazoval in ponasal; Mogà pa je ostal v svoji vsakdanji slabí obleki, ktero je po poti nosil, desiravno je drugo lepo shranjeno imel, tako, de so mu potlej g. Provikar sami novo obleko dali. Nabral si je verh tega po poti še mnogoterih družih dražčic, čepinj, mazil itd., kar je že po poti rajši skrival, in tudi domu pridši, skusal vse na skrivnim ohraniti; se je morebiti bal, de bi ga ljudje preveč ne nadlegovali in teh zakladov iz njega ne izpulili. Mogà je nekaj dni deleč od Gondokore doma; bil je šel na dom svoje obiskat, pa je spet nazaj prišel; tudi njegovi ljudje so ga prisli že obiskat. Sicer bo pa odsihmal zmeram v misionski hiši ostal, po svoji zmožnosti kaj pomagal in bo z vsim preskerbljen.

Čez nekaj časa so bili g. Provikar še nekaj dni delj naprej šli — gori v neke hribe. Gospod Kohl jih je bil nekoliko spremil; ko pa domú pride, je tožil, de ga glava boli in se je ulegel. Bilo ga je solnce prepeklo (Sonnenstich). Ni se mogel po tem več ozdraviti, desiravno so bile mnoge zdravila poskušane. Ko se gosp. Provikar vernejo, so ga spovedali, obhajali in med obilnimi in milimi solzami v sveto olje djali. Čez dva dni je po težkim smertnim rinanji umrl. Ta gospod, desiravno je malo tednov gori bil, je vender po g. Provikarjevim pričevanji veliko dobriga storil. Če je kje kak prepir vstal, precej je bil tam, ljudi pohlevno miriti; če je bil kdo ranjen, mu je precej s svojo arniko, z obezili itd. na pomoč pritekel. Silno veliko veselje je imel do ubozih zamurskih otročičev, in je storil, kolikor koli je premogel v začetku. Tisti večer ko je pokopan bil, so zamurci dolgo v noč tako miložalostno na njegovim grobu peli, de

je res njih petje našim mrtvaskim pesmim nekaj enaciga imeio. Otroci so sereni, veseli in močno brihtni; vse jim gre hitro v glavo: kersanski nauk, laški jezik, ki so ga nekteri že nekaj znali, mnogotere vaje itd. Eni so zgodbe sv. pisma po svojim jeziku že lepo znali. Tudi imajo dobre gerla in lepo pojó. Perhajali so zjutraj, so čez dan v misionski hiši ostali, dobivali jesti in vse potrebno. Zvečer so nekaj matere po nje hodile, nekaj so jih g. Provikar domu spremljali; otroci pa so domu gredé lepo lepo „Te Deum laudamus“ (zahvalno pesem) peli. Neki okoli 40 fantičev in toliko dekličev so bili g. Provikar lepo oblekli, kateri so od prevelikiga veselja skakali in sami niso vedili, kaj bi počeli. Ko so odraseni to vidili, so tudi oni hotli obleko imeti. Ali vsi, ali nekaj teh otrok je bilo tudi keršenih.

Pred g. Provikarjem ljudstvo silo veliko spoštovanje ima; velikrat so jih strašno oistro prijeli, in jih hudo ošteli; ljudje pa so s spoštovanjem poslušali. Take okolišine so bile p., ko so v barko vse preveč rinili, ali v hišo, ker, če ne odležejo, ni v stanu nobeden nič delati. Ko čeruh notri pride, se na tla uleže, in začne tam iz svoje velike pipe puhati, de se vse kadi, pa gleda. Posebno radi so muziko poslušali; kadar se je odznotraj fisharmonika glasila, jih je velikrat vse živo okoli barke bilo. Nekiga dne so za misionske potrebe od zamurcev les kupovali; prigodi se pa, de je eden zmed njih hlodič, ki je že kupljen in tje postavljen bil, skrivaj vzel in ga hotel spet prodati. Ko gosp. Provikar to zvedó, so bili silno hudí, ukažejo dva stuka pripeljati in tje postaviti, sami pa nekoliko višej stopijo, in jih začno z veliko resnoto in tehtnostjo učiti, kakšna pregreha de je to in koliko strahovanje de zasluži itd. Vsi so tiho in spoštljivo poslušali. Tako so jih bili tudi prijeli, ker so bili hišo ranjega Angela Vinko-ta razdjali in več blaga poropali, izgovarjajoči se, de so mislili, de je to Sardinskiga konzula. Obljubili so, de bodo vse povernili ter lesa prinesli.

Njih opravila so z mnogimi šegami spremljane. Ko so misionski vola kupili in so ga zamurci prignali, jih je veliko okoli njega ostopilo, so peli in mnoge mnoge reči in šege aganjali, preden so ga zaklali.

Ljudje so voljni in sploh podučljivi tudi za rokodelstvo. Dokler je Bališ še mogel, je mizarske reči izdeloval, je naredil dolgo mizo za otroke, omaro itd.; trugo za g. Kohla je od hude bolezni že komaj skupaj spravil. In pri tem je že imel eniga černiga fanta, de bi ga bil mizarskiga učil, kateri je bil prav priden in je vedno pri njem bil. Sicer pa so tudi otroci take nature kakorsne pri nas; en dan pride k poduku, pa ga spet ni. Tudi brez hudobnih jezikov ni. Kar neutegama je pritekel, in privpil kateri novoooblečenih otročičev in svojo obleko nazaj prinesel, ker je slišal praviti, de so jih za to tako oblekli, de jih bodo zdaj seboj vzeli. Pa se je tudi dal umiriti, ko so mu dopovedali, de to ni res.

Čudno je, de s tem, kar nam je nar bolj zaničljivo, oni pa svoje spoštovanje skazujejo, namreč s pljuvanjem. Ko so misionski peršli gori, so jih ljudje vse opljuvali, po obleki, v obraz, celo altar, masne obleke — vse so opljuvali, — iz zgolj spoštovanja in česenja.

Pustili so v Gondokori gosp. Provikar 4—5 služabnikov, zmed katerih se posebno na eniga zanesejo. Obljubili so pa ljudem, de se bodo kmalo

spet vernili, in de bodo zvonove perpeljali, katerih so ljudje posebno željni bili, ko so jim pravili, kaj de bo to. Gospod Provikar se namreč z unimi ljudmi gori čisto dobro razumijo in se lahko vse pogovore; po poti pa ne tako, ker je skorej vsak dan drug jezik. Precej ko je novi oddelik v Hartum prišel, so imeli namenjeno, spet nazaj na Belo reko se podati, de bodo misionsko hišo in cerkev zidali, ter za razširjanje svete vere dalje delali. Po tem takim so zdaj na poti, ali pa že na mestu.

Iz znaniga žalostniga boja med Sardinskim konzulam s pajdaštvam vred, in med zamurci nam pové Bališ en zgled, kako močno se zamurske deržine med seboj ljubijo. Pri ti priložnosti je bil ustreljen neki otrok. Njegova mati priteče, nezmerno žaluje, se na tla verže . . . vstane, ga na ramo zadene, gre z njim in strašno joka, in drugi ljudje z njo. Ko pa vidi, de je tudi njen mož ranjen, kar na ravnost v vodo teče in se hoče utopiti. Pa dva zmed černih sta jo bila obvarovala. Tudi drugi so strašno vpili. —

Knavska, kovača so bili kupci preslepili, de je bil z njimi na Belo reko potegnil, kjer je s slonovimi zobmi kupčevati mislil. Bil je pa čez nekaj časa neki v tistih krajih umerl, kjer gospod Možgan svojo stajo ima. —

Kardinal Mezzofanti.

(Konec.)

Ta prigodek vender je pesebno omenjenja vreden, ker Albanski jezik nima nobene sorodnosti z nobenim drugim znanim jezikom, ne evropejskim ne azijskim. Razun malo greških, turških in ilirskih besed, ki so se v ta jezik s časom vteple, zato, ker so Albanci vsredi teh treh narodov, njih jezik ni podoben nobenimu drugimu zmed tistih, ki jih je Mezzofanti znal*), in vender se ga je on v dveh tednih navadil. Gotovo so toraj Nemci prav imeli, da so zanj novo ime skovali, ker so ga Sprachenbändiger imenovali, zakaj on se ni samo vsakiga jezika tolikanj navadil, da je lahko knjige prebiral, ali se tudi v njem za silo pogovarjal; naka! on je tudi vsaki jezik, kateriga se je enkrat lotil, tako si prilastil, da ga je brez vse težave govoril, in tudi pesmi v njem pravilno skladal. On se je navadil tudi vsih narečij, tako da je vedil ločiti Engleza od Škotca ali od Irca, Korošca od Štajarca ali Avstrijanca, Kranjca od Korošca in Štajarca itd. V katerim koli jeziku je kdo začel z njim govoriti, v tem je Mezzofanti vedil z njim se pogovarjati, in sicer tako dobro, da si je vsakteri mislil, da govori s svojim rojakom. Opomniti je treba, da je tako čisto govoril osem in sedemdeset jezikov. Mitridat, ki je bil poznan in sloveč za voljo mnogo jezikov, ki jih je govoril, tako da je njegovo ime v prigovor prešlo, da Mitridat ravno to pomeni, kar poliglot; je vender mende malo več, kakor le četerti del jezikov znal, ki jih je Mezzofanti govoril. Razlika med obema je bila tudi ta: Mitridat se je mnogo jezikov navadil iz prazne častilakomnosti, zato da so ga častili in spoštovali kot čudo jezikoslovcev; Mezzofanti pa se jih je učil, da je mogel s tim znanjem svojimu bližnjimu pomagati, posebno v dušnih potrebah, in pa tudi.

*) On sam je bil te misli, da je Albanski jezik berž ko ne ostanek jezika nekdanjih Pelasgov. Glej *Civiltà Cattolica* No. VII. vol. VII. p. 372.

da je učene knjige vseh jezikov prebiral in se iz njih mnogo koristniga navadil. Znane so mu bile dela Klopstoka, Göthe-ta, Šiler-ja, Šlegel-na; vedil je iz glave povedati po cele stavke iz Bosue-ta, Burdalu-ta, in Masiljon-a, ali iz Racine-ta, Moliere-ja in Kornelija; ravno tako je dobro poznal naj imenitnejše pisatelje španske, portugiske, angleške, pruske in drugih evropskih narodov. Učil se je sanskriških pisav, in modroslovskih in basnoslovskih sestavov Brahminov in Budhistov v Indii; bral je dela Konfucija, in vsih naj bolj učenih Kineških mandarinov do današnjih časov, z eno besedo: cela rajda stariga in noviga slovstva je bila njemu odkrita, in s svojo marljivostjo in bistrim umom si je ne malo teh nezmernih zakladov prilastil. Zgodovina, postave in ustave, in pa verske zadeve vsih časov in krajev so ga naj bolj veselile, ter se jih je naj raje učil: in v vsih teh vednostih ga ni bilo moža, bodi si kolikor koli učeniga, kateri bi ne bil občutil, da ga Mezzofanti dokaj prekosi.

In vender akoravno je bil Mezzofanti tako silno učen, je bil čuda ponižen in pohleven in prijazen z vsimi. Ko ga je O. Brešiani enkrat vprašal, kako se je mogel navaditi tolikanj jezikov, mu je odgovoril: „Jaz menim, da je Bogu dopadlo, mi ta veliki dar jezikov podeliti, ker sim ga zanj prosil, ne zato da bi se z njim hvalil, in da bi me svet zavoljo tega častil, temuč samo za zveličanje duš“, in potem je povedal, kar smo uže omenili, da je v Bolonjskih bolnišnicah večidel se jih navadil, ker ga je bolelo viditi, da ne more spovedovati ptujcov, ki so bili vender katoliški kristjani, in pa ker je želel, da bi pomagal komu iz njih, ki so bili protestanti, se k pravi veri spreobrniti; da je za tega voljo pridno se začel učiti tako dolgo, da jih je umel in z njimi govoriti mogel; da je potem, ko je uže en malo njih jezike govoril, po cele ure pri bolnikih sedel, tem svete zakramente delil, z unimi se prijazno pogovarjal, in tako počasi se navadil njih raznih narečij; da nazočnost nekterih iz Španskiga, Portugalskiga in Meksikanskiga pregnanih Jezuitov mu je pri tem mnogo pripomogla; da ni nikoli opustil nobene priložnosti, v kateri je mogel dobiti kak slovar ali slovnico kakiga ptujega jezika, ali pa se soznani s kakim ptujcem; in na posled, da pri tem prizadetji mu je Bog dal dokaj ročne in pripravne orodja govorjenja, tako da sadaj dovolj gladko in čisto vse te jezike govori.

Ali ne samo v Bolonji se je Mezzofanti z neutrudno marljivostjo ptujih jezikov učil, zato da je mogel mnogim k zveličanju pomagati, temuč je tudi potem, ko je v Rim prišel, se še na dalje učil in s tim svojim znanjem mnoge dela ljubezni doprinasal. V Rimu je lepa naprava, ki se ji pravi „casa de catecumeni“, v kateri je vedno od dvajset do petdeset oseb, judov, turkov, zamurcov, pogánov itd., ki se kristjanske vere učé, da potem sv. kerst prejmejo. Nazočnost tako slavniga jezikoslovca in tako pobožniga duhovnika, kakor je bil naš Mezzofanti, v ti hiši je pač bila kaj vredna; on se ni nikoli srečnišiga štel, kakor takrat, kadar je mogel te uboge sirote učiti kristjanskiga nauka. On je bil tudi vedni prijatelj in zagovornik slovečih nun, Makrine namreč in njenih Basilijank; pogostoma je njih samostan obiskoval, da jih je spovedoval in jim v duhovnih in v drugih potrebah na strani stal, ktere pomoči so bile v svojim pregnanstvu dokaj potrebne; ker je namreč on njih jezik govoril, jim je lažje in bolji v vsem pomagati mogel, kakor bi jim bil kateri drugi storiti mogel. Vsi so zares spo-

znali, da je Mezzofanti ta dar jezikov rabil kot orodje kristjanske ljubezni. M. Mouravief, razkolniški grek in zgodovinar ruske državne cerkve, tudi ravno to od njega priča, in pripoveduje, s koliko poterpežljivostjo je Mezzofanti večkrat v tedni ubogo rusko deklo obiskoval, ki je bila vzeta v Rimu v kloster, da bi bila v katoliški veri podučena, kar pa tiste dobre nune niso mogle same storiti, ker niso znale ruskiga jezika. Ali predolgo bi terpele, ako bi hotli le v kratkim omeniti vsih del ljubezni, ki jih je pobožni kardinal Mezzofanti z veseljem doprinasal pri vsaki mogoči priložnosti; to pa lahko vsaki sam spozna, da v takim mestu, kakoršno je Rim, ki je poglavitno mesto vsega kersanskiga sveta, je takih priložnost vselej dovolj. Res je, da ni bil on izvoljen za tolmača o slovečim shodu papeža Gregorja XVI. z ruskim caram v letu 1845, ker je bil papež si k temu izvolil, mende iz političkih vzrokov, angleškiga kardinala Akton-a. Ali vender ni hotel car mesta Rima popustiti, preden se ni soznal s tim možem, od kateriga je tolikanj slisal; prosil je toraj, da bi ga ta kardinal obiskal, in ko sta nekaj rusko in potem poljsko se med sabo pogovarjala, je rekel, da tako dobro rusko govori, kakor on sam, ali kakor vsaki rojeni rus. Kardinal Mezzofanti pa ni mogel čara pohvaliti zavoljo poljskiga jezika, temuč je rekel, da car poljskiga ne govori gladko. Od konca, ko so sadanji papež Pij IX. na stol s. Petra se usedli, je bil Mezzofanti tolmač med njimi in med Sekib-Efenditam, kteriga je bil v Rim poslal turški sultan jim srečo vošit k njih povikšanju, in ker je bil ta turk en celi mesec v Rimu, in je toraj večkrat z Mezzofantitami govoril, se je tudi čudil, da kardinal tako dobro zna ne samonavadniga turškiga jezika, ampak tudi gladko govori naj težji narečja naj oddaljenejših turških dežel, ki so pod turškim sultanom.

Ko je bil strašni punt v Rimu vstal, in so sv. oče papež Pij IX. iz Rima pobegnili in na Neapolitanskim prebivali, so tudi kardinali se razšli na vse strani, samo dva ali trije so v Rimu ostali, in eden zmed teh je bil Mezzofanti. Neutrudno učenje mu je bilo namreč naposled tudi na zdravji škodilo; k boleznem se je pridružila še žalost čez strašne prekucije in hudobni punt, in vedni strah, v kterim je tiste nesrečne dni v Rimu živel, ga je še bolj pobil. V kratkim ni bil več v stanu iz svojih stanic se podati, in le z veliko silo mu je bilo mogoče v svoji domači kapeli sv. mašo brati. Mesca februarja 1849 je bolezen hujši in nevarniši postala, in 15. dan marca je uže umrl. Do svoje poslednje ure je bil čiste pameti, in v lep zgled vsim pričujočim vse pobožnosti opravljal, ter molil za se in za cerkvene potrebe, in svoje molitve združeval z molitvami svojiga domačiga kaplana in vsih svojih poslov, ki so okoli njegove postelje klečali in za umirajočiga molili. Drugi dan po njegovi smerti je tadašnji minister uka, g. Gerardi, tudi iz Bolonje doma, hotel, da naj ga nekteri učenci vseučiliša do groba spremijo, ali vender se to ni zgodilo, ker je bil kardinal naravnost izrekel svojo poslednjo voljo, da naj ga, kar je mogoče, tiho in na skrivnim pogrebejo; in ker ni bilo pripušeno, da bi bil z navadno častjo pokopan, kakor so se sicer kardinali v mirnih časih pokopavali, on tudi ni hotel druge časti, posebno take ne, kakoršno so mu hotli skazati puntarji in prekucuhi, ki so tistikrat v Rimu gospodovali. Storiło se je tadaj popolnoma vse tako, kakor je sam ranjki želel; njegovo truplo

je bilo zvečer družiga dne po njegovi smerti prenešeno v cerkev svetiga Onofrija, od kteriga in po kterim svetniku se je klical; nobeden ni šel za pogrebstino, samo njegovi posli so ga do groba spremili, v tem ko so hudobni puntarji in izveržek ljudi se jim pačili in jih preklinjali. Sadaj kaže kratek grobni napis, ki mu ga je napravil Mr. Laureani, mesto blizo tam, kjer je sloveči Taso pokopan, kjer počivajo pozemeljski ostanki tega izvrstnega jezikoslovca in pobožniga duhovnika. S.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Gospod Kamilo Mašek si je namenil bukve na avitlo dati, ktere bodo imele namen, cerkveno muziko in ljudsko petje povzdigniti in v boljši stan spraviti, zlasti pa gospodam učenikam po kmetih z dobrimi in sostavno napravljenimi bukvami njih uk in lastno rabo zljajšati. Iz tega namena prosi imenovani g. učenik vse tiste, ki se z domorodnim pevstvom, muziko ali sploh z učenjem pečajo, da bi ga v tej potrebi reči podpirali, ter mu blagovolili spisano pošiljati, kar so v učilstvu skusili, za dobro spoznali, in kar menijo, da bi bilo želeli itd. Tudi prosi za slovensko-nemško, ali pa samo slovenske pesmi, ktere bi bile ali za otroke v šoli, ali pa za cerkev pripravne. Imena spisavcov ali pošiljavcov spisov, pesem in napevov, ki bodo za to delo pripravi spoznani, bodo naznanjene. Liste zastran pozvedovanja in vprašanja naj bravci blagovolijo pri imenovanem g. K. Mašek-u (na spod. Poljanah šte. 58) v oprostanih listih oddajati.

* Ravno smo slišali, da bota častiti duhoven Olivieri in častiti O. Andrej iz Celovca, kjer sta častitim Ursulinaricam 6 zamurskih dekličev v odreje izročila, prihodnjo saboto v Ljubljano prišla in eno dni pri nas se mudila.

Razgled po keršanskim svetu.

Iz Ostrigona. Njih avitlost kardinal in ogeraki pervak Scitovski so dali v Rimu drag kelih iz čistiga zlata za ostrigonsko novo cerkev narediti. Na eni strani je podoba bl. Marije Device in dan razglašanja njeniga neomadeženiga spočetja; na drugi strani obraz Njih avetosti Pija IX. — Sveti Oče so obljubili za 15. vel. serpana eniga svojih kardinalov do Ostrigona poslati, kteri bo v imenu sv. Očeta pričajoč in bo en del bazi-like posvetil.

Iz Turina. Proti nasvetovani postavi zavoljo razdortja samostanov je 25 vikarjih škofov in 5 vikarjev upor (protest) vložilo, v kterim se imenovana postava krivična, nepostavna in družbinsko varnost spodrivajoča imenuje.

Po lanskim rimskim duhovniškim imeniku so slavno vladajoči papež Pij IX. že 258. namestnik Kristusov. Sv. Oče so bili rojeni 1792. leta 13. veliciga travna v Sinigaglii, so tedaj 62 let stari in vladajo sv. cerkev že 9. leto. Zbor kardinalov šteje 68 udov; 2 mesti ste tedaj izpraznjene. Zmed njih je kardinalov škofov 6, kardinalov duhovnov 49, 13 pa kardinalov diakonov. 2 sta še imenovana od Pija VII., 3 od Leona XII., 34 od Gregorja XVI. in ostalih 29 od Pija IX. 30 kardinalov ne prebiva v Rimu, ampak v raznih krajih sveta; zmed višjih škofov so v zbor kardinalov sprejeti: bolonjski, ravenski, fermski, mehlinški, ferarski, lijonski, praški, mesinski, benevenski, lisabonski, neapolski, imolski, burški, toledanski, bezansonski, seviljski, remski, kolinski, brakarski, vestminsterski, kapuanski, sinigaljski,

bordoški, ostrigonski, tureški; zmed škofov pa: osimeški, viterbaki, ješki, montefiaskonski, gabaki. Dva kardinala sta redovna duhovna, 1 iz kamaldulenskiga, 1 pa iz kapucinskiga reda.

V Londonu bodo z milimi darovi veliko cerkev svetimu Petru v čast in vsim katoliškim narodom v prid zidali; bodo pa pri ti cerkvi pridgarji in spovedniki iz mnogoterih narodov in zurjeni v mnogoterih jezikih. Potreba take naprave je razvidna, ker v tem mestu okoli 200.000 katoličanov, večidel ptujcov, prebiva. Sveti oče Pij IX. so to početje blagoslovili in tistim, ki bodo k temu delu kolikor toliko pripomogli, odpustkov podelili. Milijardi darovi za to cerkev se že pobirajo po Laškim, Francoškim, Angleškim, Nemškim in Avstrijskim. V našim cesarstvu se je že čez 20.000 gold. nabralo.

Zvezdice za šolo.

Basen. Kaj je basen? Basen je mična povestica, ki nekaj družiga pomeni, kakor to, kar je povedano, za to da se iz nje lep nauk posname. Taka basen je naslednja:

Mož in miška.

Mož najde miško; mu je všeč in jo v nedrji nosi. Dete pa mu reče: „Zapodi miško, prejden zrasede, da te ne bo uklala“. Mož jo zapodi. Iz miške pa je bila podgana. Zdaj pa podgana k sebi vzame. Dete pa kliče. „Verzi podgana od sebe, da ne zrasede in ti ne škoduje“. Podgana pa se spremeni v černo mačho. Tudi mačhe vzame v naročje. Dete vpije: „Preč z mačko! ko bo večji, te bo opraskala“. Iz mačeta pa je bila kača, in mož je rad vidil, kako se mu je kača sukljala okoli roke. „Trešji jo preč!“ opominja dete, dokler te ne vgrizne“. Jo verže od sebe. Ko bi trenil pa je bil iz kače zmaj (lintvern). Mož se je hotel na pošast uvesti, dete pa je vpilo: „Beži spred zmaja! ostrupil te bo!“ Jo bežal, in zmaj se je spremenil v leva. Mož se k levu bliža; lev ga močno zgrabi, in mož se mu hoče iztergati, — pa ne more! Dete pa mahne po levu, in lev se spet v miško spremeni, in — mož se miške svoj živi dan nič več ni dotaknil. — Védi, kdorkoli to bereš, da mož si ti, dete je vest, miška pa strahno hitro rastejoči greh, kteri te bo zajel in pogubil, če se ga precej v začetku ne varuješ. (Jansa - „Spiegel“.)

Sveto branje.

Ko je bila s. Terezija še le šest let stara, je bilo njeno nar večje veselje, dobre bukve brati. Nič ji ni ljubši bilo, kakor enimu svojih nar ljubših bratov življenje svetnikov in zgodbe marternikov prebirati. To je ta otroka v keršanski serčnosti tako poterdilo, da sta skrivaj iz hiše svojih staršev zbežala, ter hotla v Afriko med nejevernike iti, se tam za kristjane razglasiti in za Kristusa umreti.

Kodi kaj.

Ko so za stavljenje cerkve v Ostrogu denar zbirali, je Ostrogska knezinja vergla kos zlata in zdihičila: „O ko bi jest mogla Bogu zlato cerkev zidati tako veliko, da bi celi svet pod se vzela!“ Pričujoči kaplan na to reče: „Serce majhno človekovo je Bogu naj dražji cerkev“.

Premembe duhovšine.

V Ljubljanski škofiji: Oskernišstvo Čušniške duhovnije je zročeno gosp. Ign. Valenčiču.